

„Słowami Papieża wsparci za jego przykładem iść chcemy”

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 5
im. JANA PAWŁA II
W PIONKACH**

w r.szk.2020/21r.

*„Pozwólmy dziecku pytać i powoli rozwijajmy jego umysł tak, by samo
wiedzieć chciało”.*

Jan Paweł II

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka.

WYCHOWANIE

„Wspieranie dziecka w rozwoju pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży” (art.1 pkt 3 Ustawy Prawo oświatowe).

PROFILAKTYKA

„Jest to kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równoległe trzy obszary działania :

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);
- ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.”

(Gaś Z.B, Poleszak W „ Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły”)

I. WSTEP

Program Wychowawczo-Profilaktyczny opracowano w oparciu o obowiązujące przepisy prawa oświatowego oraz aktualną diagnozę w zakresie występujących w środowisku szkolnym czynników ryzyka oraz czynników chroniących, dotyczących uczniów, rodziców/opiekunów, nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły. Diagnozę przeprowadzono na podstawie:

- ankiety dla uczniów, nauczycieli i rodziców,
- analizy dokumentacji własnej (pedagoga szkolnego, analizę sytuacji wychowawczej klas, analizę frekwencji uczniów),
- obserwacji zachowania uczniów w sytuacjach typowo szkolnych i pozalekcyjnych,
- rozmów indywidualnych z uczniami, nauczycielami i rodzicami,
- dotychczasowych zajęć profilaktycznych i wychowawczych w klasach,
- współpracy i konsultacji z pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej, ośrodka opieki społecznej, pielęgniarką szkolną, kuratorem sądowym i policją,

- ewaluacji wewnętrznej,
- przewidywanych zmian w szkole, środowisku, które mogą mieć wpływ na proces wychowania.

Wnikliwa analiza posiadanych informacji, dokonana w roku szkolnym 2019/2020 pozwala wyłonić następujące czynniki:

czynniki ryzyka	czynniki chroniące
– agresja słowna i fizyczna, zachowania mające formy przemocy emocjonalnej, słownej i psychicznej, – zjawisko cyberprzemocy, zagrożenia płynące z niewłaściwego korzystania z mediów, – niktynizm, picie alkoholu, zażywanie środków psychoaktywnych, – niewielkie zainteresowanie rodziców/opiekunów prawnych dziećmi .	– dobra atmosfera w szkole, – działania integrujące w szkole, personalizacja uczniów, – różnorodność zajęć pozalekcyjnych, – dobra współpraca ze środowiskiem rodzinnym, – silna więź emocjonalna dziecka z rodzicami, – poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych, – przynależność do pozytywnej grupy.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny przeznaczony jest do realizacji przez wszystkich wychowawców we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, logopedą, pielęgniarką i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od zasobów, potrzeb oddziałów klasowych oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

II. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNEGO

Misją naszej szkoły jest tworzenie środowiska wychowawczego, w którym uczniowie będą dorastali w poczuciu bezpieczeństwa, poszanowania godności i akceptacji. Jesteśmy społecznością twórczą, zintegrowaną wobec celów, problemów i potrzeb.

Podejmowane oddziaływania wychowawcze w PSP nr 5 w Pionkach zmierzają do tego, by nasza szkoła była miejscem przyjaznym i bezpiecznym, w którym:

- Panuje życzliwa atmosfera, oparta na wzajemnym szacunku nauczycieli, uczniów i rodziców, udzielaniu sobie pomocy oraz aktywnym współdziałaniu we wszystkich sprawach dotyczących uczniów.
- Uczy się dzieci miłości i szacunku do Wielkiej i Małej Ojczyzny, jej historii, tradycji i kultury.
- Uczeń jest kulturalny, szanuje rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły, okazuje pomoc i życzliwość swoim rówieśnikom, jest ciekawy otaczającego go świata.
- Nauczyciele są sprawiedliwi, cieszą się autorytetem uczniów i rodziców, życzliwym podejściem, budzą zaufanie, wspierają uczniów w ich rozwoju, rozwijają zainteresowania, pomagają w rozwiązywaniu problemów, są wykształceni i systematycznie podnoszą swoje umiejętności zawodowe.
- Dyrektor jest dobrym pedagogiem, życzliwym dla uczniów, nauczycieli i rodziców. Tworzy właściwą atmosferę pracy i nauki, rozwiązuje konflikty.
- Uczeń ma zapewnioną opiekę i pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Chcemy dążyć do tego, by nasz uczeń osiągnął wszechstronny rozwój, poprzez rozbudzenie w nim zainteresowania światem, kształcenie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów, wspieranie w przygotowaniu do uczestnictwa w życiu rodzinnym, zawodowym, kulturalnym. Oddziaływania wychowawcze oparte będą na następujących wartościach i zasadach:

- Uważamy, że człowiek jest najwyższą wartością.
- Każdy członek szkolnej społeczności ma takie same prawa i obowiązki.
- Szanujemy odmienność poglądów, opinii i religii.
- Dbamy o rozwój intelektualny, psychiczny, społeczny, zdrowotny i etyczny.
- Popieramy wszelkie działania oparte na zasadach partnerskich.
- Stopniowo przygotowujemy do samokształcenia i samowychowania.
- Kultuwujemy tradycje regionu i kraju.
- Dbamy o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów i pracowników.

III. USTALENIE WARTOŚCI UZNAWANYCH PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ SZKOLNA

Pragniemy uczyć młodych ludzi lepszego rozumienia świata i samego siebie, lepszego sterowania własnym życiem, tak aby było ono duchowo bogate, godne i wierne wartościom uniwersalnym. Rozwijając będziemy: UCZCIWOŚĆ, RZETELNOŚĆ, PRAWDOMÓWNOŚĆ, WRAŻLIWOŚĆ, SPRAWIEDLIWOŚĆ, PRACOWITOŚĆ, SAMODOSKONALENIE. Cechy te będą fundamentem, na którym młody człowiek mógłby zbudować swoje życie osobiste i społeczne. Uznajemy, że nie tylko rozwój sfery poznawczej jest ważny, cenniejsza jest integralność między wychowaniem, kreowaniem umiejętności. Uczymy się dobra, poszanowania społecznego oraz szacunku wobec dziedzictwa kulturowego. Pragniemy, aby nasz wychowanek umiał funkcjonować w rodzinie, w sąsiedztwie, w regionie, województwie i państwie. Dążymy do stworzenia w naszej szkole atmosfery wzajemnej życzliwości i przyjaźni połączonej jednocześnie z konsekwencją wymagań.

IV. CELE PROGRAMU

Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny uczniów.

Zatem podstawowym celem Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – poprzez zdobycie przez niego wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych,
- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, dbanie o dobre samopoczucie w szkole uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników administracji i obsługi,
- społecznej – poprzez kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

CELE KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO W SZKOLE PODSTAWOWEJ:

- **wprowadzanie uczniów w świat wartości**, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele);
- **wzmacnianie poczucia tożsamości** indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- **formowanie u uczniów poczucia godności** własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- **rozwijanie kompetencji takich**, jak kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość;
- **rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania**;
- **rozbudzanie ciekawości poznawczej** uczniów oraz **motywacji do nauki**;
- wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, **które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat**;
- **wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji** i określaniu drogi dalszej edukacji;
- **kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym i odpowiedzialności za zbiorowość**;
- **ukazywanie wartości wiedzy** jako podstawy do rozwoju umiejętności;
- **zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia** opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy;
- **wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości** (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym);
- **przygotowanie do życia i aktywnego udziału w grupie i w społeczeństwie**;
- **zapewnienie uczniom możliwości zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do ukończenia szkoły**;
- **wspieranie aktywności i inicjatyw młodzieży, działalność samorządu i wolontariatu**;
- **kształtowanie umiejętności uczestniczenia w kulturze**;
- **kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły i placówki**;
- **promowanie zdrowego stylu życia**;

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

- **kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych** w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości;
- przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych;
- **kształtowanie odpowiednich postaw moralnych i tolerancji** wobec zachowań innych ludzi;
- **tworzenie życzliwej, serdecznej i rodzinnej atmosfery w szkole**, wzajemnego szacunku, tolerancji, pozytywnej samooceny uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły;
- **kształtowanie osobowości uczniów** poprzez wskazywanie właściwych postaw wobec siebie i innych ludzi oraz umiejętności analizowania różnorodnych zachowań;
- **przygotowanie uczniów do życia w otaczającym świecie** poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego;
- **integrowanie zespołów klasowych** poprzez samorządność;
- **włączenie całej społeczności szkolnej do współdecydowania** o sprawach szkoły;
- **kształcenie umiejętności przeciwstawiania się wpływom kolegów ze środowisk zdemoralizowanych;**
- **zapobieganie zagrożeniom wieku dojrzewania, zachowaniom ryzykownym** poprzez wzmacnianie czynników chroniących;
- **zadbanie o poprawę sytuacji materialnej uczniów** z rodzin patologicznych niewydolnych wychowawczo i zaniedbanych;
- **wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów** ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, odmiennych kulturowo i wielojęzycznych.

V. MODEL ABSOLWENTA SZKOŁY

Uczeń kończący naszą szkołę dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, zarówno w domu jak i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy jako podstawę własnego rozwoju.

Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Absolwent jest:

- dobrym obywatelem, patriotą, świadomym swych praw i obowiązków, posiadającym godność, poczucie własnej wartości, szanującym prawa innych;
- człowiekiem aktywnym, ciekawym świata i wiedzy, ma różnorodne zainteresowania, chętnie gromadzi różne wiadomości;
- człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, odróżniającym dobro od zła, kierującym się zasadami moralnymi;
- człowiekiem dbającym o własny rozwój duchowy, wrażliwym na piękno, szanującym dorobek ludzkości w dziedzinie kultury i sztuki;
- człowiekiem dbającym o zdrowie i kondycję fizyczną oraz świadomym ich zależności od stanu środowiska naturalnego;
- prowadzi zdrowy styl życia, unika zachowań ryzykownych, potrafi zachować się asertywnie wobec presji i nacisku grupowego;
- posiada umiejętności krytycznego i logicznego myślenia oraz kompetencje takie, jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość.

VI. UCZESTNICY PROGRAMU

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniami religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- uchwalają Program Profilaktyczno- Wychowawczy realizowany przez szkołę;
- wspierają dziecko we wszystkich jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;

- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwają nad bezpiecznym korzystaniem z Internetu).

Pedagog szkolny:

- swoją kompetencją i warsztatem wspiera uczniów, rodziców i nauczycieli w ich działalności wychowawczej;
- udzielania uczniom, rodzicom i nauczycielom porad konsultacji, wsparcia i stosownej pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- prowadzi indywidualną pracę z potrzebującymi wychowankami i rodzicami;
- współprowadzi szkoleniowe rady pedagogiczne, udostępnia nauczycielom niezbędne materiały merytoryczne, literaturę, scenariusze itp.;

Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie;
- wspierają rozwoju uczniów i usamodzielniania się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- opracowują i realizują Program Profilaktyczno-Wychowawczy;
- koordynują pracę wychowawczo - profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec niego, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną uczniów;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym;
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- inspirują pracę zespołową w klasie, przydzielają zespołom zadania na rzecz klasy, szkoły i środowiska oraz wspólnie oceniają stopień ich realizacji;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie;
- współpracują z rodzicami; włączają ich w sprawy programowe i organizacyjne klasy;

- współpracują z dyrekcją szkoły, pedagogiem, pielęgniarką;
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka;

Nauczyciele:

- uwagi oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych;
- podejmują działania wspomagające kształtowanie pozytywnych postaw oraz budujące pozytywny klimat do współpracy oparty na zaufaniu, szacunku i odpowiedzialności.

Pracownicy szkoły:

- wspierają wychowawców i nauczycieli w realizacji wybranych zadań przewidzianych w programie profilaktyczno – wychowawczym szkoły ze szczególnym zwróceniem na bezpieczeństwo uczniów.

Zajęcia wychowawczo- profilaktyczne będą realizowane według planu pracy wychowawców klas, pedagoga szkolnego, logopedy, świetlicy szkolnej, biblioteki, zespołów przedmiotowych, zespołu wychowawczego, pielęgniarki szkolnej.

VII. ZADANIA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNE SZKOŁY

Lp.	ZADANIA DO REALIZACJI	SPOSÓB REALIZACJI	ADRESACI	ODPOWIEDZIALNI
<i>I. <u>Kształtowanie więzi z krajem ojczystym, poszanowanie dla dziedzictwa narodowego oraz innych kultur i tradycji.</u></i>				
1.	Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej oraz kształtowanie postawy patriotycznej.	– organizowanie uroczystości szkolnych - obrzędowość szkolna;	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas, nauczyciele
		– organizowanie działań integrujących zespół klasowy;	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas, pedagog
		– wzmacnianie więzi emocjonalnej w rodzinie np. poprzez obchody Dnia Matki, Ojca, Dziecka;	uczniowie, nauczyciele, rodzice	wychowawcy klas, dyrekcja
2.	Integrowanie społeczności uczniowskiej poprzez organizowanie obchodów świąt narodowych i innych uroczystości.	– współpraca z rodzicami i przedstawicielami środowiska lokalnego w organizowaniu przedsięwzięć szkolnych;	uczniowie klas I-VIII	przedstawiciele środowisk lokalnych, rodzice, dyrekcja, nauczyciele
		– udział w konkursach, projektach organizowanych przez środowisko lokalne;	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy
		– organizowanie wycieczek: historycznych, krajoznawczych, muzealnych, udział w turniejach, konkursach;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele historii
		– zapoznanie z symbolami narodowymi;	uczniowie klas I-III	wychowawcy edukacji wczesnoszkolnej
3.	Poznanie tradycji, historii szkoły i najbliższej okolicy.	– poznanie swojej miejscowości np. poprzez organizację i udział w miejskiej grze terenowej;	uczniowie klas IV-VIII	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, historii, biblioteki

		– poznanie sylwetek słynnych Polaków, w tym patrona szkoły;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele
		– przygotowanie uczniów do konkursów (np. historycznych) i reprezentowania szkoły;	uczniowie klas IV-VIII	nauczyciele
4.	Wdrażanie uczniów do podejmowania działań kształtujących postawy patriotyczne i obywatelskie.	– poznawanie przez uczniów najbliższej okolicy, stolicy i innych miast polskich;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele wychowawcy klas
		– realizacja zadań z zakresu edukacji globalnej;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele wychowawcy klas
5.	Budowanie więzi ze wspólnotą lokalną, narodową i europejską	– udział w programach i projektach unijnych;	uczniowie klas I-VIII	Stowarzyszenie Asta, Stowarzyszenie Pro-Impuls
6.	Aktywne włączanie się szkoły w lokalne i ogólnopolskie akcje społeczne.	– udział w akcjach organizowanych przez Szkolny Klub Wolontariatu	uczniowie klas I-VIII	opiekunowie wolontariatu
7.	Wychowanie w duchu tolerancji	– prowadzenie lekcji, zajęć kształtujących postawę tolerancji, poszanowania dla odmienności drugiego człowieka, kultur, tradycji;	uczniowie klas I -VIII	wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele religii
<u>II. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i promowanie bezpiecznych zachowań.</u>				
1.	Wdrażanie systemu wartości zgodnych z działaniami profilaktyczno-wychowawczymi szkoły.	– prowadzenie zajęć o charakterze prospołecznym ;	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy

		– podejmowanie działań zmierzających do bezpośredniego poznawania i odkrywania przez uczniów wartości w codziennym życiu, wzorców osobowych, wartościowych działań i dobrych praktyk;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele
2.	Rozwijanie umiejętności społecznych uczniów.	– ukazanie drogi do poznawania prawdy i piękna, poznawania kategorii dobra;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele przedmiotów artystycznych, religii
		– ukazywanie wartości wysiłku fizycznego, szacunku należytego swojemu ciału;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele wychowania fizycznego
		– ukazywanie sposobów na wcielanie w życie wartości kulturalnych;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele
		– rozwijanie umiejętności komunikacji interpersonalnej i rozwiązywanie konfliktów na drodze dialogu;	uczniowie klas I-VIII	pedagog nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne uczniów
		– podejmowanie działań grupowych i zespołowych na rzecz klasy, szkoły, organizacji i środowiska lokalnego;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele
		– wdrażanie uczniów do samooceny i oceny koleżeńskiej;	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy
3.	Przeciwdziałanie agresji i przemocy w szkole.	– diagnoza środowiska rodzinnego i uczniowskiego pod kątem mogących się pojawić problemów natury społeczno-emocjonalnej;	uczniowie klas I-VIII	pedagog wychowawcy klas

		– prowadzenie zajęć terapeutycznych mających na celu rozwijanie inteligencji emocjonalnej uczniów;	uczniowie klas I-VIII	pedagog nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne uczniów
		– realizacja programów zapobiegających przemocy i agresji rówieśniczej („Spójrz inaczej”, „Saper”);	uczniowie klas IV-VIII	pedagog nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne uczniów
		– organizowanie spotkań z przedstawicielami policji, psychologiem, pedagogiem;	uczniowie klas I-VIII	dyrekcja szkoły pedagog
		– organizowanie spektakli profilaktycznych, warsztatów dla uczniów;	uczniowie klas I-VIII	dyrekcja szkoły pedagog
4.	Zapoznanie z prawami i obowiązkami dziecka, ucznia, człowieka.	– organizowanie zajęć edukacyjnych na temat praw i obowiązków dziecka/ucznia	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas
		– zapoznanie z Konwencją Praw Dziecka, Statutem Szkoły, Fragmentami Konstytucji RP;	uczniowie klas I - VIII	wychowawcy klas nauczyciele historii Rzecznik Praw Ucznia
5.	Wdrażanie do respektowania zasad, regulaminów, poszanowania prawa.	– zapoznanie z obowiązującymi na terenie placówki zasadami zachowania, regulaminami i procedurami oraz z konsekwencjami ich łamania;	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi, rodzice	dyrekcja szkoły wychowawcy klas nauczyciele

6.	Wspieranie samorządności uczniów.	– organizowanie wyborów do samorządu uczniowskiego i samorządów klasowych;	uczniowie klas I-VIII	opiekunowie SU
		– praca w samorządach klasowych - zachęcanie do działalności na rzecz klasy i szkoły;	uczniowie klas I-VIII	opiekunowie SU
		– włączanie uczniów w realizację zadań i przedsięwzięć samorządu uczniowskiego;	nauczyciele, pracownicy obsługi, rodzice	opiekunowie SU wychowawcy klas
7.	Stworzenie warunków bezpieczeństwa na terenie szkoły; kształtowanie nawyków i odpowiednich zachowań w konkretnych sytuacjach.	– promowanie zasad bezpieczeństwa poprzez realizację programu wychowawczo-profilaktycznego	uczniowie klas I-VIII	dyrekcja szkoły nauczyciele i pracownicy szkoły
		– zapoznanie szkolnej społeczności z procedurami postępowania w sytuacjach trudnych	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	dyrekcja szkoły
		– podejmowanie działań przez pracowników szkoły mających na celu bezpieczeństwo uczniów: dyżury nauczycieli, konsekwentne przestrzeganie przyjętych do realizacji procedur, spotkania zespołu wychowawczego i nauczycieli uczących	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	dyrekcja szkoły nauczyciele i pracownicy szkoły
		– warsztaty z zakresu udzielania pierwszej pomocy	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	dyrekcja szkoły Społeczny Inspektor Pracy nauczyciel EDB, pielęgniarka szkolna

		– rozwijanie wiedzy na temat odpowiedzialności prawnej nieletnich	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	pedagog wychowawcy klas
		– współpraca z Policją przy realizacji określonych działań (np. egzamin na kartę rowerową, bezpieczna droga do szkoły, bezpieczeństwo w czasie ferii zimowych i wakacji)	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	dyrekcja szkoły nauczyciele techniki, zajęć technicznych i edb
8.	Organizowanie czasu wolnego	– tworzenie oferty zajęć pozalekcyjnych	uczniowie klas I-VIII	dyrekcja szkoły
		– organizowanie wycieczek, imprez, zajęć integracyjnych, także z udziałem gości	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas
		– propagowanie pozytywnych sposobów spędzania wolnego czasu	nauczyciele, pracownicy obsługi rodzice	wychowawcy klas nauczyciele wychowania fizycznego
9.	Wyzwalanie aktywności pozalekcyjnej uczniów.	– prezentowanie osiągnięć uczniów na forum szkoły i w środowisku lokalnym - wystawy, konkursy, prezentacje, przeglądy, występy w szkole i poza nią	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele
		– prowadzenie kół zainteresowań i innych zajęć o charakterze rekreacyjnym, sportowym itp.	uczniowie klas I-VIII nauczyciele	nauczyciele

III. Rozwijanie poczucia jedności ucznia z otaczającym światem.

1.	Troska o zdrowie i sprawność fizyczną uczniów.	– prowadzenie zajęć gimnastyki korekcyjnej;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele wychowania fizycznego pielęgniarka szkolna
		– spotkania z pielęgniarką, pogadanki o charakterze edukacyjnym;	uczniowie klas I-VIII	pielęgniarka szkolna
		– realizacja programów profilaktycznych „Trzymaj Formę”, oraz „Uwaga Nadwaga”;	uczniowie klas V-VIII	nauczyciele wychowania fizycznego pielęgniarka szkolna
		– opieka nad uczniami przewlekle chorymi zgodnie z zaleceniami lekarskimi;	uczniowie klas I-VIII	pielęgniarka szkolna
2.	Wdrażanie uczniów do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego i dorobku kulturowego.	– rozpoznawanie zagrożeń cywilizacyjnych i kształtowanie postaw proekologicznych;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele przyrody, biologii, geografii
		– organizowanie konkursów, spektakli, spotkań, wycieczek związanych z działaniami na rzecz ochrony środowiska;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, biologii, geografii
3.	Wychowanie w duchu poszanowania dla otaczającej przyrody.	– udział w akcjach ekologicznych (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata);	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, biologii, geografii
		– organizowanie zajęć edukacyjnych z zakresu edukacji przyrodniczej;	uczniowie klas IV-VIII	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, biologii, geografii

4.	Budowanie dziecięcej wiedzy o świecie społecznym, przyrodniczym i technicznym.	– prowadzenie zajęć o charakterze edukacyjnym, organizowanie zajęć promujących jedność człowieka z otaczającym światem;	uczniowie klas I-VIII	nauczyciele wychowawcy klas
5.	Wykorzystywanie wiedzy w sytuacjach praktycznych - projektowanie.	– organizacja czynnego, zdrowego wypoczynku (rajdy, wycieczki, pikniki, zielone szkoły, festyny)	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas
		– udział w ogólnopolskich akcjach np. „Wiem co jem”, „Warzywa i owoce w szkole”, „Śniadanie daje jeśli moc” jeśli pozwolą na to wymogi reżimu sanitarnego	uczniowie klas I-III	nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej
6.	Posługiwanie się nowoczesnymi technologiami informacyjno – komunikacyjnymi do poszerzenia wiedzy z różnych dziedzin, a także do rozwijania zainteresowań.	– prowadzenie zajęć z zakresu edukacji medialnej	uczniowie klas I-VIII	wychowawcy klas nauczyciele zajęć informatycznych, komputerowych i informatyki
		– podejmowanie działań profilaktycznych dotyczących zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z Internetu i telefonii komórkowej, odpowiedzialności prawnej, netykiety	uczniowie klas IV-VIII	wychowawcy klas, nauczyciele zajęć informatycznych, komputerowych informatyki, pedagog szkolny
		– ukazanie zagrożeń płynących z użytkowania technologii komunikacyjnej (cyberbullying, sieciorholizm, fonoholizm)	uczniowie klas I-VIII nauczyciele, wychowawcy klas, rodzice	wychowawcy klas, nauczyciele zajęć informatycznych, komputerowych informatyki, pedagog szkolny

		– opracowanie i przestrzeganie procedur reagowania na cyberprzemoc	uczniowie klas I- VIII	Zespół Wychowawczy
7.	Wychowanie w duchu wspólnoty europejskiej.	– realizacja działań z zakresu edukacji globalnej	uczniowie klas IV-VIII	nauczyciele przyrody, biologii, geografii
		- organizacja zajęć, spotkań dotyczących poszerzenia wiedzy uczniów na temat państw europejskich, ich mieszkańców, kultury, tradycji	uczniowie klas IV-VIII	nauczyciele przyrody, biologii, geografii
<u>IV. Wspieranie indywidualnego rozwoju ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.</u>				
1.	Rozwijanie indywidualnych zainteresowań i uzdolnień.	– indywidualizacja programu nauczania;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele
		– przygotowanie bogatej oferty zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja
		– edukacja czytelnicza, promowanie czytelnictwa poprzez pracę pedagogiczną biblioteki – organizacja wystaw, konkursów, lekcji bibliotecznych;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele biblioteki
		– organizowanie uroczystości szkolnych, konkursów, imprez;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowawcy klas
		– realizacja projektów i programów;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowawcy klas
		– odwoływanie się do doświadczeń i poglądów znanych autorytetów, prezentowanie własnego stanowiska;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowawcy klas

2.	Promowanie postępów w nauce i zachowaniu - systemu oceniania jako środka do osiągnięcia celów wychowawczych	– systematyczne i konsekwentne wdrażanie przyjętego przez radę pedagogiczną systemu oceniania;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele
		– nagradzanie za dobre wyniki w nauce poprzez różnorodne formy: pochwały, książki, dyplomy, stypendium;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja wychowawcy klas
		– prezentowanie prac i osiągnięć uczniów na forum szkoły oraz w środowisku lokalnym;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja
3.	Doskonalenie systemu pomocy psychologiczno - pedagogicznej w szkole.	– organizacja i prowadzenie zajęć specjalistycznych uwzględniających indywidualne potrzeby ucznia;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja pedagog logopeda koordynatorzy nauczyciele prowadzący zajęcia
		– organizacja zajęć dydaktyczno-wyrównawczych;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele przedmiotu
		– współpraca z poradnią psychologiczno-pedagogiczną;	uczniowie klas I- VIII	pedagog logopeda
		– poradnictwo indywidualne dla nauczycieli i rodziców dotyczące organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole	uczniowie klas I- VIII	pedagog logopeda nauczyciele wspomagający
		– poradnictwo indywidualne dla rodziców; uczniów	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele pedagog

4.	Rozwijanie systemu pomocy materialnej i społecznej poprzez współpracę ze specjalistami i instytucjami wspierającymi ucznia/rodzinę.	– Konsultacje i wymiana doświadczeń z: – PPP, MOPS, GOPS, Komisariat Policji w Pionkach, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Ognisko Wychowawcze przy TPD w Pionkach, PCPR w Radomiu;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja pedagog
5.	Kształtowanie postaw prozdrowotnych.	– tworzenie warunków doskonalenia sprawności i kondycji fizycznej;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowania fizycznego
		– organizacja zajęć sportowych, lekcji wychowawczych, programów;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowania fizycznego
		– wprowadzanie innowacji pedagogicznych z zakresu wychowania fizycznego i j. niemieckiego	uczniowie klasy VIIA oraz uczniowie klas V, IV, VID	nauczyciele wychowania fizycznego
6.	Przygotowanie do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania.	– budowanie poczucia własnej wartości;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele
		– wykorzystanie potencjału grupy do wspierania indywidualnego rozwoju ucznia;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele
		– doskonalenie umiejętności efektywnego porozumiewania się w różnych sytuacjach;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele
		– prowadzenie lekcji wychowawczych, WDŻWR, spotkania z pielęgniarką, pedagogiem, psychologiem;	uczniowie klas I- VIII	pedagog wychowawcy klas nauczyciele WDŻWR

7.	Organizowanie różnych form spotkań z rodzicami w ramach tzw. pedagogizacji rodziców;	– konsultacje indywidualne i dni otwarte dla rodziców;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja pedagog
		– przygotowanie spotkań z udziałem zaproszonych gości;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja pedagog
		– opracowywanie materiałów, prezentacji multimedialnych;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele metodycy zespół wychowawczy
		– organizowanie konferencji metodycznych;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele metodycy

V. Promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.

1.	Upowszechnianie i realizacja programów służących promocji zdrowego stylu życia	– prowadzenie zajęć w ramach programów: „Nie pal przy mnie proszę” „Znajdź właściwe rozwiązanie” „Spójrz inaczej” „Wspólne kroki w Cyberswiecie”	uczniowie klasy III uczniowie klasy VI uczniowie klasy IV-VII uczniowie klasy III	koordynatorzy
2.	Upowszechnianie programów edukacyjnych z zakresu zdrowego żywienia i aktywności fizycznej	– realizacja programów: „Trzymaj Formę” „Śniadanie daje moc” „Wiem co jem” „Warzywa i owoce w szkole” jeśli pozwolą na to wymogi sanitarne	uczniowie klas V- VII uczniowie klas I- III	koordynatorzy
3.	Upowszechnianie w szkołach i placówkach programów z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa	– realizacja programów dotyczących bezpieczeństwa uczniów	uczniowie klas V- VII	nauczyciele edb
4.	Organizowanie i wspieranie działań służących promocji zdrowego stylu odżywiania;	– organizacja żywienia w szkole zapewniającego ciepły i zgodny z normami żywieniowymi posiłek;	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja

		– uwzględnienie potrzeb dzieci w zakresie diety;	uczniowie klas I- VIII	pielęgniarka szkolna
		– podejmowanie działań ograniczających spożycie napojów o zwiększonej zawartości cukrów i barwników na rzecz konsumpcji wody w celu poprawy zdrowia dzieci i młodzieży;	uczniowie klas I- VIII	wychowawcy klas
5.	Planowanie, wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja szkolnej polityki w zakresie aktywności fizycznej;	– podejmowanie działań w celu zwiększenia zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowania fizycznego
		– zagospodarowanie czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej w szkole i poza nią;	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele wychowania fizycznego
6.	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, wychowanków, rodziców i innych pracowników szkoły na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji psychotropowych,	– doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej (warsztaty, szkolenia);	uczniowie klas I- VIII	dyrekcja
		– opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej;	uczniowie klas I- VIII	pielęgniarka
		– udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej;	uczniowie klas I- VIII	pielęgniarka pedagog

	nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;	– przekazanie informacji na temat konsekwencji prawnych oraz obowiązujących procedurach postępowania w sytuacjach zagrożenia;	uczniowie klas I- VIII rodzice	dyrekcja
7.	Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych uczniów m.in. poprzez trening asertywności;	– kształtowanie krytycznego myślenia i wspomagania uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu	uczniowie klas I- VIII	pedagog nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne uczniów
8.	Kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;	– prowadzenie lekcji wychowawczych, zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne, programów profilaktycznych, prezentacje multimedialne	uczniowie klas I- VIII	pedagog nauczyciele prowadzący zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno - społeczne uczniów wychowawcy klas
9.	Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli a także nauczycieli i rodziców;	– prowadzenie imprez, szkoleń, zajęć pozalekcyjnych, działalność samorządu, wolontariatu itp.	uczniowie klas I- VIII	nauczyciele

VIII. OCZEKIWANE EFEKTY

UCZEŃ:

- Umie okazać sympatię i przyjaźń, jest otwarty i życzliwy;
- Ma poczucie własnej wartości, ceni innych, liczy się z ich zdaniem, szanuje rodziców;
- Jest dobrym kolegą;
- Rozwija swoje pasje i zainteresowania, potrafi współpracować w zespole, jest wrażliwy na potrzeby innych;
- Zna symbole narodowe i regionalne, rozumie ich znaczenie, wie jak się wobec nich zachować;
- Potrafi korygować własne postępowanie i postawy zgodnie z normą moralną i społeczną;
- Samodzielnie dokonuje oceny i samooceny;
- Umie obdarzyć innych zaufaniem;
- Rozpoznaje postawy negatywne społecznie i nie akceptuje ich;
- Jest świadomy zagrożeń wynikających z uzależnienia od papierosów, alkoholu, narkotyków;
- Potrafi prawidłowo funkcjonować w środowisku cyfrowym, w szczególności w tzw. nowych mediów;
- Radzi sobie ze stresem, rozpoznaje i wyraża swoje emocje;
- Włącza się w prace samorządu klasowego i szkolnego;
- Angażuje się w działalność wolontariatu;
- Bierze aktywny udział w uroczystościach szkolnych;
- Zna zagrożenia dla swojego zdrowia i potrafi ustrzec się przed uzależnieniami;
- Przestrzega zasad bezpieczeństwa własnego i innych;
- Dbą o czystość, higienę, stosuje zasady zdrowego żywienia;
- Dbą o najbliższe środowisko i chce pracować na jego rzecz;
- Zdaje sobie sprawę z użyteczności kształcenia;
- Potrafi nawiązać więzi nieformalne z wychowawcą;

IX. SPOSOBY EWALUACJI

Efekty działań wychowawczo- profilaktycznych będą monitorowane na bieżąco.

Sposoby zbierania informacji:

- obserwacja uczniów w różnych sytuacjach szkolnych,
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami,
- analiza dokumentów,
- ankiety,
- wywiady.

Ocena jakościowa i ilościowa programu wychowawczego przeprowadzana jest raz w roku szkolnym.

X. OBOWIAZUJACE AKTY PRAWNE

1. Konstytucja RP uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe z 2 kwietnia 1997 r.
2. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z dnia 10 grudnia 1984 r.
3. Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r.
4. Deklaracja Praw Dziecka z 20 listopada 1959 r.
5. Ustawa o systemie oświaty z 7 września 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami.
6. Ustawa Karta Nauczyciela z 26 stycznia 1982 r.
7. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r-Prawo oświatowe (DZ. U. z 2017r. poz.59) art.111 pkt.5.
8. Rozporządzenie MEN z 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (DZ. U. poz. 1249).
9. Rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (DZ. U. z 2012r. poz. 977 ze zm.).
10. Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (DZ.U. z 2017r. poz.356).
11. Rozporządzenie MEN z 17 marca 2017r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (DZ. U. z 2017r. poz. 649)-&4.
12. Program Profilaktyki Prorodzinnej Państwa z 11 listopada 1998 r.
13. Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
14. Rozporządzenie MEN w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z 18 czerwca 2015 r.
15. Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych z 7 lutego 2012 r.

16. Rozporządzenie MEN w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników z dnia 8 czerwca 2009 r.
17. Rozporządzenie MEN z dnia 25 sierpnia 2017r.zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych
18. Rozporządzenie MEN w sprawie nadzoru pedagogicznego z 25 sierpnia 2017r.
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechniają wśród dzieci zdrowe nawyki
20. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
21. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek

22. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechniają wśród dzieci zdrowe nawyki
23. Statut szkoły.

XI. BIBLIOGRAFIA

1. Baryła – Matejczuk M., „Konstruowanie szkolnego programu profilaktyki aktualnym zadaniem szkoły”, ORE, Warszawa 2013.
2. Chałas K., „Wartości w programie wychowawczym szkoły służą integralnemu rozwojowi i wychowaniu ucznia”, materiały pokonferencyjne ORE, Warszawa 2017.
3. Gaś Z. B. (red.), „Profesjonalna profilaktyka w szkole: nowe wyzwanie”, Innovatio Press, Lublin 2013.
4. Gaś Z. B., Poleszak W., „Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, ORE, Warszawa 2017.
5. Konpoczyński M., „Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej”, ORE, Warszawa 2017.
6. „Wychowanie i profilaktyka w szkole i placówce. Reforma edukacyjna od nowego roku szkolnego 2017/2018”, materiał pokonferencyjny ORE, Warszawa 2017